Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
J. KOKOTT
представено на 11 декември 2014 година[1]

Дело C-286/13 P

Dole Food Company, Inc.и
Dole Fresh Fruit Europe Ltd & Co.
срещу

Европейска комисия

„Обжалване — Конкуренция — Картели — Съгласувани практики — Европейски пазар на банани — Референтни цени — Структура на пазара — Изчисляване на пазарните дялове — Зелени банани и жълти банани — Антиконкурентна цел — Протичане на първоинстанционното съдебно производство“

Съдържание

I – Въведение 3

II – Факти в основата на спора 4

III – Производство пред Съда и искания на страните 5

IV – Анализ на жалбата до Съда 6

A – Първо основание: процесуални нарушения 6

1. По допустимостта на доводите на Комисията в първоинстанционното производство (първа част от първото основание) 6

2. По допустимостта на доводите на Dole в първоинстанционното производство (втора и трета част от първото основание) 8

а) По представянето на документ в съдебното заседание (втора част от първото основание) 8

б) По недопустимостта на едно приложение към писмената реплика на Dole (трета част от първото основание) 9

1 — Език на оригиналния текст: немски.

в) Междинно заключение 9

3. По принципа на равните процесуални възможности (четвърта част от първото основание) 10

4. По оплакването, че Общият съд не е установил правилно фактите (пета част от първото основание) 10

Б – Второ основание: изопачаване на факти 12

В – Трето основание: „Неправилна преценка на доказателствата“ от страна на Общия съд . 14

1. По пазарната структура и пазарното положение на предприятията участници — значението на жълтите и зелените банани при изчисляването на пазарните дялове (първа част от третото основание) 14

Допълнителни съображения относно несъгласието по същество с изчисления размер на пазарния дял 16

2. По описанието на обмена на информация между участниците в картела (втора, трета и четвърта част от третото основание) 17

а) По изискванията към мотивирането на спорното решение (втора и трета част от третото основание) 17

б) По довода на Dole, че участвалите в обмена на информация служители не отговаряли лично за определянето на референтните цени (четвърта част от третото основание) 18

3. По понятието за антиконкурентна цел (пета част от третото основание) 19

а) Релевантните правни критерии 19

б) Прилагане на релевантните правни критерии в конкретния случай 20

– По естеството на обмена на информация и неговия предмет 20

– Относно честотата и редовността на обмена на информация 22

– Относно структурата на пазара 23

– Обобщение 23

4. Междинно заключение 23

Г – Четвърто основание: изчисляване на размера на глобата 24

1. Първа част от четвъртото основание: отчитане на продажбите на дъщерни дружества на Dole, които не участват в картела 24

2. Втора част от четвъртото основание: отчитане на едни и същи продажби два пъти . 25

Д – Обобщение 26

V – Съдебни разноски 26

VI – Заключение 27

I – **Въведение**

1. Едва ли има друг плод, който през годините да е предизвикал толкова ожесточени и толкова различни правни спорове на европейско равнище, както бананът [2]. По настоящото дело отново се налага Съдът да разгледа някои проблеми на правото на конкуренция във връзка с бананите, както вече е сторил това преди повече от 30 години [3].

2. Тези въпроси възникват по повод на „бананов картел“, членовете на който са счетени за виновни за нарушение, състоящо се в съгласувана антиконкурентна практика в няколко държави — членки на Европейския съюз. С решение от 15 октомври 2008 г. [4] Европейската комисия е наложила на някои от участниците в картела глоби в размер на милиони евро за нарушение на член 81 ЕО (понастоящем член 101 ДФЕС). Жалбата на Dole Food Company, Inc. и дъщерното му дружество Dole Fresh Fruit Europe OHG [5] срещу това решение е отхвърлена на първа инстанция и сега те търсят правна защита пред Съда в производството по обжалване.

3. Сега в центъра на интереса е въпросът дали жълтите и зелените банани могат да бъдат „сложени в един кюп“, когато се преценяват структурата на пазара и положението и поведението на предприятията участници на разглеждания пазар. Този въпрос възниква отново и отново в съвсем различни контексти и минава като червена нишка през жалбата до Съда. Dole поддържа, че Общият съд не е преценил в достатъчна степен съответните му доводи срещу решението на Комисията и че е изопачил фактите. Dole също така изтъква, че е допусната грешка при прилагане на правото, що се отнася до понятието „антиконкурентна цел“, както и че Общият съд е допуснал различни процесуални нарушения в първоинстанционното си решение от 14 март 2013 г. (дело T-588/08) [6].

4. Настоящото производство по дело C-286/1 P е тясно свързано с производството по обжалване по съединени дела C-293/13 P и C-294/13 P, по които също представям заключението си днес. Възникналите по тези дела правни въпроси обаче — с изключение на понятието „антиконкурентна цел“ — са съвсем различни от правните проблеми, които трябва да бъдат решени тук.

2 — Вж. по-специално решение United Brands и United Brands Continentaal/Комисия (27/76, EU:C:1978:22 относно злоупотребата с господстващо положение на пазара), решение Cooperativa Co-Frutta (193/85, EU:C:1987:210 относно данък върху консумацията на банани), решение Германия/Съвет (C-280/93, EU:C:1994:367 относно правомерността на общата организация на пазара на банани), решение Atlanta Fruchthandelsgesellschaft и др. (I) (C-465/93, EU:C:1995:369 по въпросите на привременната правна защита пред националните съдилища), решение Van Parys (C-377/02, EU:C:2005:121 по въпроса за допустимостта на проверка на актовете на правото на Съюза с оглед съответствието им с правото на СТО) и решение FIAMM и др./Съвет и Комисия (C-120/06 P и C-121/06 P, EU:C:2008:476 относно изключването на правото на обезщетение за вреди при правомерно поведение на органите на Съюза).

3 — От гледна точка на правото на конкуренция темата за бананите е разглеждана от Съда още през 70-те години на XX в. в решение United Brands и United Brands Continentaal/Комисия (27/76, EU:C:1978:22).

4 — Решение C(2008) 5955 окончателен на Комисията от 15 октомври 2008 година относно производство по член 81 [ЕО] (преписка COMP/39.188 — Банани, резюмирано в ОВ C 189, 2009 г., стр. 12) (наричано по-нататък „спорното решение“).

5 — По-нататък наричани заедно „Dole“ или „жалбоподатели“. Dole Fresh Fruit Europe е действало известно време под фирмата „Dole Germany“; под тази фирма участва като жалбоподател заедно с Dole Food в първоинстанционното производство.

6 — Решение Dole Food и Dole Germany/Комисия (T-588/08, EU:T:2013:130).

II – **Факти в основата на спора**

5. Предмет на административното производство пред Комисията е съгласувана практика на няколко предприятия, осъществяващи дейност на пазара на банани (наричани по-нататък „предприятията участници“) — сред които Dole[7] — по координиране на референтните цени при продажбите на банани в Северна Европа през 2000 г., 2001 г. и 2002 г.

6. Според констатациите на Общия съд бананите по правило се транспортират зелени с кораби от латиноамерикански пристанища до Северна Европа, където обикновено пристигат веднъж седмично[8].

7. Бананите се доставят директно на изкупуващите ги европейски търговци или зелени, или зрели — след около седем дни процес на зреене. Процесът на зреене може да се организира от вносителя или от негово име, но също и от купувача. Обикновено купувачи са търговци, организиращи процеса на зреене, или вериги за търговия на дребно.

8. През процесния период цените на тези банани за Северна Европа са определяни ежеседмично, въз основа на референтните цени за зелени банани. Референтната цена за жълти банани обикновено е изчислявана на база на референтната цена за зелени банани, увеличена с такса за зреенето. Заплащаните от търговците на дребно и от дистрибуторите цени за бананите (наричани „реални цени“ или „цени по сделката“) са резултат или на провеждани ежеседмично преговори, обикновено в четвъртък следобед или в петък, или на договори за доставка с предварително установена формула за определяне на цената.

9. От една страна, предприятията участници са установявали двустранни контакти, предхождащи определянето на цените, по време на които са обсъждали релевантни фактори за седмичното определяне на референтните цени, или са обсъждали или разкривали ценови тенденции или индикации за предполагаемите референтни цени за следващите седмици. Тези контакти са осъществявани, преди предприятията участници да определят референтните си цени, обикновено в сряда, и всички са свързани с бъдещите референтни цени. Целта на тези двустранни контакти е била да се намали несигурността относно поведението на предприятията във връзка с референтните цени, които е трябвало да бъдат определени в четвъртък сутрин.

10. От друга страна, след като ги определят в четвъртък сутрин, предприятията участници са си разменяли на двустранна основа своите референтни цени. Този обмен на информация им е давал възможност да контролират индивидуалните решения за определяне на цените въз основа на съобщените предварително цени и е засилил сътрудничеството им.

11. Референтните цени са служели най-малкото като сигнали, тенденции и/или индикации към пазара относно желаното развитие на цената на бананите. Освен това при някои сделки цената е била пряко обвързана с референтната цена в приложение на договорно установени ценообразуващи формули.

12. При определяне на поведението си на пазара предприятията участници задължително са отчитали получаваната от конкурентите информация, като Chiquita и Dole дори изрично са признали това.

7 — Освен Dole в съгласуваната практика са участвали не на последно място Chiquita, както и свързаното с Del Monte дружество Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert.

8 — Вж. по този въпрос и във връзка със следващото изложение точки 8—23 от обжалваното съдебно решение.

13. Като се позовава на Известието относно сътрудничеството от 2002 г.[9], на 8 април 2005 г. Chiquita подава до Комисията заявление за освобождаване от глоби. След като извършва проверки в различни предприятия, включително в офисите на Dole Fresh Fruit Europe, и изпраща няколко искания за предоставяне на информация, на 20 юли 2007 г. Комисията изпраща изложение на възраженията до редица предприятия, които осъществяват дейност на пазара на банани. На следващите етапи от административното производство засегнатите предприятия получават възможност да се запознаят с материалите по преписката, а от 4 до 6 февруари 2008 г. се провежда изслушването им. Накрая, на 15 октомври 2008 г. Комисията приема спорното решение.

14. В спорното решение Комисията установява, че няколко предприятия, сред които и Dole, са нарушили член 81 ЕО, като са участвали в съгласувана практика за координиране на референтни цени на бананите. В териториален аспект нарушението е обхванало Австрия, Белгия, Германия, Дания, Люксембург, Нидерландия, Финландия и Швеция[10]. Комисията установява, че периодът, през който Dole е участвало в нарушението, е продължил от 1 януари 2000 г. до 31 декември 2002 г.[11].

15. В спорното решение Комисията налага глоби на няколко предприятия за участието им в нарушението. На предприятието Dole като структура, състояща се от солидарно отговорните Dole Food и Dole Fresh Fruit Europe, Комисията налага глоба в размер на 45,6 млн. евро[12].

16. Няколко от адресатите на спорното решение подават жалби за отмяната му пред Общия съд като първа инстанция. Жалбата за отмяна, подадена от Dole Food Company и Dole Germany на 24 декември 2008 г., е изцяло отхвърлена от Общия съд на 14 март 2013 г. с обжалваното съдебно решение, а жалбоподателите са осъдени да заплатят съдебните разноски.

III – **Производство пред Съда и искания на страните**

17. На 24 май 2013 г. Dole Food и Dole Fresh Fruit Europe подават заедно жалба срещу решението на Общия съд. Те искат от Съда:

— да отмени изцяло или отчасти обжалваното съдебно решение в частта, в която жалбата пред Общия съд на жалбоподателите е отхвърлена,

— да отмени изцяло или отчасти спорното решение в частта, която се отнася до жалбоподателите,

— да отмени или намали глобата, наложена на жалбоподателите, въз основа на правомощието за пълен съдебен контрол, което има по силата на член 261 ДФЕС,

— при условията на евентуалност, да върне делото за ново разглеждане от Общия съд, който да се произнесе в съответствие с решението на Съда,

както и:

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски по настоящото производство и по производството пред Общия съд.

9 — Известие на Комисията относно освобождаване от глоби и намаляване на техния размер по делата за картели (ОВ C 45, 2002 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 5, стр. 3).

10 — Член 1 от спорното решение.

11 — Член 1, букви д) и е) от спорното решение.

12 — Член 2, буква б) от спорното решение.

18. От своя страна Комисията иска от Съда:

— да отхвърли жалбата,

— при условията на евентуалност, да отхвърли жалбата за отмяна,

а също и

— да осъди жалбоподателите да заплатят разноските по настоящото производство по обжалване и при условията на евентуалност — разноските по делото по жалбата за отмяна.

19. Пред Съда жалбата е обсъдена писмено, а на 8 октомври 2014 г. — и в съдебно заседание.

IV – **Анализ на жалбата до Съда**

20. Многобройните оплаквания на Dole, изложени срещу обжалваното съдебно решение, са предмет на общо четири основания, които ще разгледам последователно в изложението.

A– *Първо основание: процесуални нарушения*

21. В първото основание, което се състои от пет части, Dole твърди, че при разглеждането на спорното решение Общият съд е допуснал редица процесуални нарушения.

1. По допустимостта на доводите на Комисията в първоинстанционното производство (първа част от първото основание)

22. Най-напред Dole упреква Общия съд, че неправомерно е допуснал Комисията да изложи за първи път в съдебното производство становище по доказателства, които се намирали в преписката по административното производство и противоречали на констатациите в спорното решение. Така Общият съд не спазил изискването по член 253 ЕО за мотивиране на правните актове на Съюза във връзка със забраната по член 48, параграф 2 от неговия процедурен правилник за въвеждане на нови правни основания след изтичане на срока за това.

23. В основата на това оплакване е доводът на Dole, че референтните му цени и тези на Chiquita не се отнасяли до същите календарни седмици и следователно засягали банани, които не се конкурирали на пазара на дребно [13]. Комисията разгледала за първи път този аспект в производството пред Общия съд, въпреки че приложените в преписката по административното производство доказателства давали основание тя да изложи съображенията си по тях още в спорното решение.

24. Според констатациите на Общия съд, които не са оспорени с жалбата по настоящото дело, Dole е изложило довода за липсата на конкуренция между неговите банани и тези на Chiquita на пазара на дребно не в административното производство, а едва в производството пред Общия съд [14].

13 — Вж. точка 119 от обжалваното съдебно решение.

14 — Точки 128—132 от обжалваното съдебно решение.

25. При тези обстоятелства от само себе си се разбира, че Общият съд е трябвало да даде възможност на Комисията в първоинстанционното производство да отговори на довода, изложен за първи път в жалбата на Dole. Следователно автоматично е изключено наличието на нарушение на член 48, параграф 2 от Процедурния правилник на Общия съд [15]. Това е така, защото в съдебното производство Комисията, както и всяка друга страна, има право на състезателно производство [16].

26. При все това трябва да се постигне подходящо равновесие между правото на Комисията на състезателно производство и правото на засегнатото предприятие на справедлив процес и ефективна съдебна защита (член 47 от Хартата на основните права) [17]. В този контекст Комисията наистина има свободата в рамките на защитата си в съдебното производство да разясни по-подробно мотивите на спорното решение [18]. В съдебното производство обаче Комисията не може да посочва изцяло нови мотиви на спорното решение. Липсата на мотиви не може да бъде поправена с факта, че заинтересованото лице научава мотивите на решението в хода на производството пред съдилищата на Съюза [19]. Посочената забрана за „последващо добавяне на мотиви“ в производството пред Общия съд е особено строга в наказателни производства и квазинаказателни производства като картелното производство [20].

27. В настоящия случай спорното решение показва ясно и недвусмислено, че според виждането на Комисията референтните цени на предприятията участници са служели най-малкото като сигнали, тенденции и/или индикации към пазара относно желаното развитие на цената на бананите и че освен това те са имали значение при някои сделки чрез използването на договорно установени ценообразуващи формули [21].

28. Още от тези мотиви на спорното решение става ясно, че според Комисията съгласуваната практика по отношение на референтните цени е била в състояние да повлияе конкретно на пазара на банани, независимо дали отделните продукти на предприятията участници са били в пряка конкуренция помежду си на пазара на дребно или не.

29. Ето защо Общият съд правилно е приел, че мотивите на спорното решение отговарят на изискванията на член 253 ЕО (понастоящем член 296, втора алинея ДФЕС) и че допълнителните доводи на Комисията в първоинстанционното производство, които са предизвикани единствено от твърденията в жалбата на Dole, не служат за последващо допълване на мотивите на спорното решение, а само за техните защита и уточнение [22].

30. От изложеното дотук следва, че твърдението, че първата част от първото основание е налице, е неоснователно.

15 — В този смисъл решение Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия (C-628/10 P и C-14/11 P, EU:C:2012:479, т. 58).

16 — Решение Комисия/Ирландия и др. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, т. 53); в същия смисъл преразглеждане на решение M/EMEA (C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, т. 42).

17 — Вж. заключението ми по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия (C-628/10 P и C-14/11 P, EU:C:2012:11, т. 109).

18 — Решение Stora Kopparbergs Bergslags/Комисия (C-286/98 P, EU:C:2000:630, т. 61); в същия смисъл и решения Präsident Ruhrkohlen-Verkaufsgesellschaft и др./Върховен орган (36/59—38/59 и 40/59, EU:C:1960:36, и по-специално стр. 926 и 927) и Picciolo/Парламент (111/83, EU:C:1984:200, т. 22).

19 — Решения Michel/Парламент (195/80, EU:C:1981:284, т. 22), Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P до C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 463), Elf Aquitaine/Комисия (C-521/09 P, EU:C:2011:620, т. 149) и Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия (C-628/10 P и C-14/11 P, EU:C:2012:479, т. 74).

20 — За наказателното право в тесен смисъл вж. решения E и F (C-550/09, EU:C:2010:382, т. 59); за квазинаказателните области — в случая, картелното право — вж. решения Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P до C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 463) и Elf Aquitaine/Комисия (C-521/09 P, EU:C:2011:620, т. 149).

21 — Точка 19 от обжалваното съдебно решение и съображение 115 от спорното решение.

22 — Точки 133—135 от обжалваното съдебно решение.

2. По допустимостта на доводите на Dole в първоинстанционното производство (втора и трета част от първото основание)

31. Dole също така упреква Общия съд, че неправилно е отхвърлил като недопустими два от представените от Dole документи и не ги е взел предвид.

а) По представянето на документ в съдебното заседание (втора част от първото основание)

32. Най-напред Dole твърди процесуално нарушение, което се състояло в това, че Общият съд му отказал възможността да представи в съдебното заседание документ, който трябвало да обори твърдян за нов довод на Комисията, изложен в дупликата ѝ [23].

33. Въпросният документ бил извлечение от преписката по административното производство, с който Dole искало — според собствените му думи — да докаже, че т. нар. „референтна цена на Aldi“ е релевантна само за жълтите, но не и за зелените банани, тъй като се отнасяла до банани, които ще бъдат закупени от Aldi две седмици по-късно. С това Dole искало да опровергае довода на Комисията в дупликата ѝ, че референтната цена на Aldi е от значение за образуването на цените и на зелените банани.

34. Поначало жалбоподателят в първоинстанционното производство може да изложи на заседанието пред Общия съд отговора си на писмените доводи на ответника, изложени в последното му становище — писмената дуплика. Когато това становище съдържа нови елементи, то дори на този късен етап от производството на жалбоподателя не може да бъде категорично отказана възможността да приведе други доказателства, с които да ги обори.

35. Настоящият случай обаче не е такъв.

36. От една страна, следва да се има предвид, че референтната цена на Aldi вече е била предмет на административното производство и на спорното решение [24]. Видно от материалите по делото, обхватът и значението на референтната цена на Aldi от самото начало са били предмет на спор между страните в писмената фаза на първоинстанционното производство. Ето защо съвсем не се касае за нов елемент, който Комисията да е въвела за първи път в производството едва със своята дуплика.

37. Следователно, ако Dole е държало да коригира изложеното от Комисията относно референтната цена на Aldi и за тази цел да се обоснове с преписката по административното дело, то е имало достатъчна възможност за това още в писмената фаза на първоинстанционното производство. По-специално Dole е могло още в жалбата си, и най-късно в писмената си реплика, да посочи особеността, че референтната цена на Aldi се е отнасяла до жълтите банани, купувани две седмици по-късно.

38. От друга страна, следва да се отбележи, че всъщност именно Dole е посочило в жалбата си до първата инстанция, че цената на Aldi за закупуването на жълти банани е служела като референтна цена за всички купувачи на банани в Северна Европа, независимо дали са закупували зелени или жълти банани [25].

23 — Точки 40—48 от обжалваното съдебно решение.

24 — Точка 14 от обжалваното съдебно решение и съображение 104 от спорното решение.

25 — На езика на производството: „[…] Aldi’s pricing for yellow bananas served as a reference price for all purchasers of bananas, whether green or yellow, in Northern Europe“ (точка 47 в края на жалбата на Dole по дело T-588/08; вж. също точка 46 в края на тази жалба).

39. При това положение Dole не може сериозно да твърди, че в съдебното заседание е искало да коригира едно — според него невярно — твърдение на Комисията. По-скоро се е касаело за опит под претекст за такава корекция да бъдат изложени нови основания, които освен това са били и в противоречие със самите доводи на Dole в по-ранната писмена фаза на делото. Преклузивният срок по член 48 от Процедурния правилник на Общия съд не допуска такива тактически маневри.

40. Ето защо Общият съд съвсем правилно не е взел предвид документа, представен от Dole в устната фаза на първоинстанционното производство [26].

б) По недопустимостта на едно приложение към писмената реплика на Dole (трета част от първото основание)

41. На второ място, Dole твърди, че Общият съд неправилно е отхвърлил като недопустимо приложение C 7 към неговата реплика на първа инстанция. Това оплакване е насочено срещу точки 460—470 от обжалваното решение, където Общият съд действително отхвърля това приложение като „недопустимо“.

42. С помощта на въпросното приложение C 7 Dole искало да изтъкне в първоинстанционното производство, че Комисията е извадила от контекста някои от обясненията на Dole в административното производство.

43. От бързия преглед на преписката по делото се установява, че в репликата на Dole няма никакво разяснение за какви обяснения в административното производство става въпрос и доколко те са били погрешно тълкувани от Комисията. Подробни доводи по този въпрос се откриват единствено в приложение C 7.

44. Следователно Dole не се е съобразило с процесуалния принцип, че страните трябва да изложат доводите си в своите писмени становища и че приложените към тези становища документи имат чисто доказателствена и документална функция [27]. Според този принцип общото препращане към други документи, дори и да са представени като приложения към исковата молба или жалбата, не заличава липсата на съществените обстоятелства от правните доводи, които трябва да са изложени в съответното писмено становище [28]. Общият съд не е длъжен да изследва и установява сред приложенията основанията и доводите, на които би могъл/могла да се основава искът или жалбата [29].

45. Ето защо в настоящия случай Общият съд съвсем правилно е отказал да вземе предвид съдържанието на приложение C 7.

в) Междинно заключение

46. Следователно твърдението, че втората и третата част от първото основание са налице, също е неоснователно.

26 — В точка48 от обжалваното решение Общият съд по донякъде необичаен начин приема, че „документът е недопустим“.

27 — Решения Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 97 и 100).

28 — Решения Versalis/Комисия (C-511/11 P, EU:C:2013:386, т. 115) и MasterCard и др./Комисия (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, т. 40).

29 — Решения Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 98 и 100) и MasterCard и др./Комисия (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, т. 41).

3. По принципа на равните процесуални възможности (четвърта част от първото основание)

47. В четвъртата част от първото основание Dole твърди, че Общият съд нарушил принципа на равните процесуални възможности, като не допуснал приведени от Dole доказателства в първоинстанционното производство, но разрешил на Комисията да изложи нови основания и доводи.

48. Без съмнение принципът на равните процесуални възможности като израз на повелята за справедлив съдебен процес пред съдилищата на Съюза има основополагащо значение. Той повелява, че на всяка от страните трябва да бъде осигурена разумна възможност да представи своята позиция, включително да посочи доказателствата си, при условия, които не я поставят в явно неблагоприятно положение спрямо противната страна [30].

49. В настоящия случай обаче жалбоподателите не са подкрепили твърдяното накърняване на равните процесуални възможности с конкретни доводи, от които да може да се изведе някакво определимо, а още по-малко *явно* неблагоприятно процесуално положение на Dole спрямо Комисията в първоинстанционното производство.

50. Напротив, Dole обосновава оплакването си просто с общо позоваване на доводите си в първата, втората и третата част от първото основание. С други думи, тази четвърта част от първото основание е неразривно свързана с трите предходни части.

51. След като първата, втората и третата част от първото основание трябва да бъдат отхвърлени, тази четвърта част, основана на довода за равните процесуални възможности, също не може да бъде уважена.

4. По оплакването, че Общият съд не е установил правилно фактите (пета част от първото основание)

52. Накрая, в петата и последна част от първото основание Dole изтъква, че Общият съд не е установил надлежно фактите съгласно членове 64 и 65 от процедурния си правилник. Твърдяната от Dole грешка при прилагане на правото се състояла в това, че Общият съд задал само устни въпроси, но не приел процесуално-организационни мерки и не провел производство по събиране на доказателства, при все че бил „явно объркан“ относно определени факти с решаващо значение за спора. Така според жалбоподателите Общият съд не спазил принципите относно събирането на доказателствата и не изпълнил задължението си за надлежно установяване на фактите, като същевременно накърнил правото на Dole на защита.

53. Най-напред следва да се отбележи, че жалбоподателите трябва точно да посочат в жалбата си частите от обжалваното решение, срещу които възразяват, както и правните доводи, с които конкретно подкрепят твърденията си [31]. Жалбата, която няма логична структура, ограничава се само до общи твърдения и не съдържа точни указания във връзка с точките от обжалваното съдебно решение, които евентуално са опорочени от грешка при прилагане на правото, трябва да бъде отхвърлена като явно недопустима [32].

30 — Решения Швеция/API и Комисия (C-514/07 P, C-528/07 P и C-532/07 P, EU:C:2010:541, т. 88) и Otis и др. (C-199/11, EU:C:2012:684, т. 71).

31 — Решения Telefónica и Telefónica de España/Комисия (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 29) и MasterCard и др./Комисия (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, т. 151 и 215).

32 — Решение Telefónica и Telefónica de España/Комисия (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 30).

54. Предвид изключителната неопределеност на твърденията на Dole, имам сериозни съмнения дали петата част от първото основание изобщо може да се приеме за допустима. Всъщност жалбата не съдържа нещо повече от неясно позоваване на някакво „обърквane“ на Общия съд относно „обстоятелствата около естеството на референтната цена“. Нито се разяснява в какво точно се състои това „обърквane“, нито са посочени някакви места в текста на обжалваното решение, където то е намерило конкретен израз [33].

55. Независимо от това, във всеки случай следва да се отбележи, че според постоянната съдебна практика Общият съд самостоятелно преценява евентуалната необходимост от допълване на данните, с които разполага по висящите пред него дела. Доказателствената стойност на материалите по делото попада в обхвата на неговата самостоятелна преценка на фактите, която отново според постоянната съдебна практика не подлежи на контрол от страна на Съда в производството по обжалване, освен при изопачаване на фактите или на доказателствата [34].

56. Изтъкнатото от Dole обстоятелство, че в съдебното заседание Общият съд е задал голям брой въпроси на страните, не може сериозно да се смята за небрежност на Общия съд при установяване на фактите. Напротив, интензивното задаване на въпроси на страните навежда на извода, че Общият съд особено съвестно е разгледал подробностите във връзка с предмета на спора. Впрочем задаването на въпроси на страните е предвидена в процесуалните разпоредби възможност да се отстранят евентуалните неясноти [35]. Напълно възможно е в резултат от него да отпадне необходимостта от други процесуално-организационни мерки или от мерки по събиране на доказателства.

57. Освен това следва да се напомни, че производството пред съдилищата на Съюза по дела, свързани с конкуренцията, е изградено върху принципа на привеждане на доказателства от страните [36]. Ако в първоинстанционното производство Dole е имало впечатлението, че са необходими процесуално-организационни мерки или мерки по събиране на доказателства, то е могло да отправи конкретни искания за това до Общия съд [37]. Както обаче жалбоподателите са признали в заседанието пред Съда, Dole в никакъв момент от първоинстанционното производство не е правило такива искания, макар че съвсем безспорно е имало достатъчно възможности за това. При тези обстоятелства сега, на стадия на производството по обжалване, Dole трудно би могло да упреква Общия съд, че е пренебрегнал задълженията си за изясняване на фактите [38].

58. Най-общо казано, по картелните дела Общият съд не е длъжен да прави служебно ново пълно проучване на преписката [39]. Изключително рядко може да се счита, че широкото право на Общия съд да преценява кои доказателства са подходящи и необходими за установяване на съществуването на определен факт, стига до задължение за събиране на други доказателства по

33 — Изложеното просто между другото оплакване за изопачаване на фактите не е прецизирано от Dole в тази пета част от първото основание; вместо това Dole препраща към второто основание. Поради това аз също ще се ограничa да разгледам въпроса в рамките на второто основание (вж. по-долу точки 61—70 от настоящото заключение).

34 — Решение Ismeri Europa/Сметна палата (C-315/99 P, EU:C:2001:391, т. 19), решение Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland/Комисия (C-385/07 P, EU:C:2009:456, т. 163) и решение E.ON Energie/Комисия (C-89/11 P, EU:C:2012:738, т. 115); в същия смисъл решение Viega/Комисия (C-276/11 P, EU:C:2013:163, т. 39).

35 — Член 24, първа алинея, първо изречение във връзка с член 53, първа алинея от Статута на Общия съд.

36 — Решения Chalkor/Комисия (C-386/10 P, EU:C:2011:815, т. 64 и 66), Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:522, т. 46) и Siemens/Комисия (C-239/11 P, C-489/11 P и C-498/11 P, EU:C:2013:866, т. 321); вж. също заключенията ми по дела Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:248, т. 47) и Nexans и Nexans France/Комисия (C-37/13 P, EU:C:2014:223, стр. 87).

37 — В същия смисъл решение Siemens/Комисия (C-239/11 P, C-489/11 P и C-498/11 P, EU:C:2013:866, стр. 322).

38 — Решения Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:522, т. 46) и Viega/Комисия (C-276/11 P, EU:C:2013:163, т. 41 и 42).

39 — Решения Chalkor/Комисия (C-386/10 P, EU:C:2011:815, т. 66), Kone и др./Комисия (C-510/11 P, EU:C:2013:696, т. 32), както и Telefónica и Telefónica de España/Комисия (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 55).

негова инициатива, дори никоя от страните да не е поискала това. Това важи на още по-силно основание, когато страните в производството, както в случая, са големи предприятия с известен опит в областта на правото на конкуренция и са представлявани от адвокати със специализация в тази област [40].

59. По настоящото дело жалбоподателите не са посочили никакви особени обстоятелства, които по изключение да обосновават задължение на Общия съд служебно да събира доказателства. Дори на мой изричен въпрос те не можаха да посочат такива обстоятелства.

60. Следователно и петата част от първото основание не може да бъде уважена, така че това основание трябва да бъде изцяло отхвърлено.

Б – *Второ основание: изопачаване на факти*

61. С второто си основание Dole твърди, че Общият съд е изопачил редица факти, които са от значение за правилната преценка на правния и икономически контекст на нарушението. С това основание се оспорват точки 152, 182, 184 и 232 от обжалваното съдебно решение.

62. По същество споменатото основание поставя три въпроса: първо, дали Общият съд неправилно е приравнил референтните цени [41] на оферираните цени [42]; второ, дали Общият съд погрешно е приел, че Dole използва референтна цена за жълтите банани; и трето, дали референтните цени за зелени и жълти банани са били толкова тясно свързани помежду си на равнището на отрасъла, че е могло да бъдат разглеждани като взаимно заменяеми.

63. Най-напред следва да се отбележи, че констатация за изопачаването на факти или доказателства може да бъде направена при спазването на строги условия. Подобно изопачаване е налице само когато, без да се основава на нови доказателства, преценката на съществуващите доказателства е явно неправилна [43].

64. В твърденията на Dole няма никакви данни, които да сочат *явно неправилна* преценка на факти или доказателства.

65. Първо, що се отнася до твърдяното приравняване на референтни цени с оферирани цени в точки 152, 182, 184 и 232 от обжалваното съдебно решение, дори не във всички тези пасажи на решението се използват такива термини. Само в точка 182 се появява терминът „референтна цена“, докато в точка 152 се говори просто за „жълта оферта“ [44], в точка 184 — за „жълта цена“ [45] и в точка 232 — отново за „жълта цена“, както и за „зелена цена“. На никое от посочените места в обжалваното решение Общият съд не приравнява референтните на оферираните цени, нито пък референтните цени на действително платените цени. Оплакването на Dole за такова приравняване е неоснователно.

40 — Вж. заключението ми по дело Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:248, т. 51), както и заключението ми по дело Nexans и Nexans France/Комисия (C-37/13 P, EU:C:2014:223, т. 87 и 88).

41 — На езика на производството (английски): „quotation prices“; на езика на разискванията (френски): „prix de référence“.

42 — На езика на производството: „price quotes“; на езика на разискванията: „offres de prix“. В немския превод на обжалваното съдебно решение за термина „price quotes“ на някои места се използва терминът „angebotene Preise“, а на други — „Preisnotierungen“, като вторият термин по-скоро изглежда отдалечен от контекста на настоящия случай.

43 — Решения PKK и KNK/Съвет (C-229/05 P, EU:C:2007:32, т. 37), Sniace/Комисия (C-260/05 P, EU:C:2007:700, т. 37) и Lafarge/Комисия (C-413/08 P, EU:C:2010:346, т. 17).

44 — На езика на производството: „a yellow quote“, на езика на разискванията: „une offre jaune“.

45 — На езика на производството: „a yellow price“, на езика на разискванията: „un prix jaune“.

66. Второ, по въпроса за използването от Dole на референтна цена за жълтите банани следва да се отбележи, че само в един пасаж от текста на обжалваното решение, а именно в точка 182, Общият съд използва термина „жълта референтна цена“ във връзка с Dole. Тук е налице по-скоро редакционен пропуск, а не явно неправилна преценка на фактите. Във всеки случай от доводите на Dole не личи доколко специално тази евентуална неточност при формулирането на текста на точка 182 се е отразила на направената от Общия съд преценката на фактите в контекста на конкуренцията и в крайна сметка на диспозитива на обжалваното съдебно решение. Без конкретни индиции в тази посока няма основание за отмяна на обжалваното съдебно решение, дори да се допусне, че е налице изопачаване на фактите [46].

67. Трето, що се отнася до проблематиката за взаимозаменяемостта на зелените и жълтите референтни цени на равнището на отрасъла, оплакването на Dole за изопачаване на факти визира точка 232 от обжалваното съдебно решение. Интересното е, че оспореният от Dole термин „референтни цени“ [47] изобщо не се използва в този пасаж от решението. Вярно е само, че на това място Общият съд изхожда от тясна връзка между „жълти цени“ и „зелени цени“. Dole не е посочило никакви индиции, че тази констатация би могла да е погрешна, а още по-малко *явно неправилна*. Напротив, изводът на Общия съд е повече от логичен, ако се вземе предвид доказателственият материал, разгледан от първоинстанционните съдии в непосредствено предходните точки 220—231 от обжалваното решение, а именно имейл на служител на Atlanta от 2 януари 2003 г. В него нагледно се описва взаимодействието между прилаганите от Chiquita и Dole цени, макар че едното предприятие посочва „жълта цена“, а другото — „зелена цена“. Ето защо и оплакването за изопачаване в точка 232 от обжалваното съдебно решение като цяло също е неубедително.

68. Най-общо смятам, че в рамките на второто си основание Dole залага редица странни семантични уловки, които под прикритието на твърдяно изопачаване на фактите всъщност нямат друга цел, освен да подтикнат Съда към нова преценка на фактите по делото [48]. В производството по обжалване обаче не е задача на Съда да замества преценката на Общия съд относно пазарните данни и конкурентната ситуация със собствената си преценка [49].

69. Друг проблем на оплакванията на жалбоподателите е, че изваждат отделни пасажи от обжалваното съдебно решение от контекста. Ако оспорваните точки от обжалваното съдебно решение не се разгледат изолирано, а в контекста на останалите мотиви на решението, лесно се вижда, че Общият съд правилно е разбрал начина на функциониране на северноевропейския пазар на банани, включително финитe му аспекти [50]. Съвсем ясно е също, че Общият съд е отчел и непрекъснато повтарящия се довод на Dole за липсваща конкуренция на равнището на пазара на дребно между неговите банани и тези на Chiquita [51]; фактът, че Общият съд в крайна сметка не е бил убеден от този довод, сам по себе си не може да обоснове оплакване за изопачаване на факти или доказателства.

70. От изложеното дотук следва, че второто основание трябва да се отхвърли.

46 — Решения P & O European Ferries (Vizcaya) и Diputación Foral de Vizcaya/Комисия (C-442/03 P и C-471/03 P, EU:C:2006:356, т. 67—69), Sison/Съвет (C-266/05 P, EU:C:2007:75, т. 70—72) и Inuit Tapiriit Kanatami и др./Парламент и Съвет (C-583/11 P, EU:C:2013:625, т. 112).

47 — На езика на производството: „quotation prices“.

48 — Решения Lafarge/Комисия (C-413/08 P, EU:C:2010:346, т. 23), Ziegler/Комисия (C-439/11 P, EU:C:2013:513, т. 75 и 76) и FLSmidth/Комисия (C-238/12 P, EU:C:2014:284, т. 31).

49 — Решение British Airways/Комисия (C-95/04 P, EU:C:2007:166, т. 137).

50 — Вж. по-специално точки 226—228 от обжалваното съдебно решение.

51 — Вж. пак точки 128—132 от обжалваното съдебно решение.

B – *Трето основание: „неправилна преценка на доказателствата“ от страна на Общия съд*

71. С третото си основание, което се състои от не по-малко от пет части, Dole твърди, че „Общият съд е преценил неправилно доказателствата“. Ако формулировката на Dole се възприеме буквално, това трето основание би трябвало да се обяви за явно недопустимо, защото само Общият съд е компетентен да преценява фактите и доказателствата, а Съдът, когато действа като инстанция по обжалване, няма такава компетентност, освен в случай на оплакване за изопачаване [52]. При по-задълбочено разглеждане обаче под претекста на твърдението за „неправилна преценка на доказателствата“ проличават по същество различни оплаквания, свързани с мотивите на обжалваното съдебно решение, с правните изисквания към мотивирането на спорното решение и с правната квалификация на фактите.

1. По пазарната структура и пазарното положение на предприятията участници — значението на жълтите и зелените банани при изчисляването на пазарните дялове (първа част от третото основание)

72. В рамките на това трето основание Dole на първо място изтъква, че без да приведе достатъчно мотиви, Общият съд е потвърдил изчисленията относно съвкупния пазарен дял на Dole, Chiquita и Del Monte/Weichert, на които се основава Комисията в спорното решение при описанието на релевантната структура на пазара.

73. Това оплакване е насочено преди всичко срещу точка 353 от обжалваното решение, където Общият съд се присъединява към констатацията на Комисията, „че Dole, Chiquita и Weichert разполага[т] със съществена част от пазара“. Тази констатация е направена въз основа на определения от Комисията в спорното решение съвкупен пазарен дял на Chiquita, Dole и Weichert между 45 % и 50 % в стойностно измерение от продажбите на банани в Северна Европа през 2002 г. [53], респ. на 40 % до 45 %, ако се разглежда „видимото потребление на пресни банани в Северна Европа“ в същия период [54].

74. Dole възразява, че така определеният съвкупен пазарен дял на предприятията участници е твърде преувеличен. Числата били завишени, поради факта че Комисията броила общо зелените и жълтите банани, без да съобрази обстоятелството, че в Северна Европа се внасят само зелени банани и че някои партиди от тези зелени банани първо се продават между вносителите, преди да бъдат доставени в зряло състояние като жълти банани на пазара на дребно. Според Dole така част от продадените на североевропейския пазар банани била включена два пъти при изчисляването на пазарния дял.

75. Според жалбоподателите Общият съд не е разгледал в достатъчна степен това възражение на Dole, така че в този аспект обжалваното съдебно решение било опорочено поради непълнота на мотивите.

76. Това оплакване е учудващо, защото в точки 351—354 от обжалваното решение Общият съд изрично взема отношение по споменатото възражение на Dole и го отхвърля по същество, с мотива че доводите на Dole „се основават на грешна предпоставка, а именно разграничението между жълти и зелени банани“ [55].

52 — Определение San Marco/Комисия (C-19/95 P, EU:C:1996:331, т. 39 и 40) и решения Комисия/Schneider Electric (C-440/07 P, EU:C:2009:459, т. 103), както и Telefónica и Telefónica de España/Комисия (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 84); сходно на тях решение MasterCard и др./Комисия (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, т. 60).

53 — Съображения 26 и 27 от спорното решение и точка 345 от обжалваното съдебно решение.

54 — Съображение 31 от спорното решение и точка 350 от обжалваното съдебно решение.

55 — Точка 352, първо изречение от обжалваното съдебно решение.

77. Ето защо, доколкото Общият съд несъмнено е изложил мотиви — макар и сбити — се натрапва подозрението, че Dole не е съгласно *по същество* с този пасаж от текста на решението. Такова несъгласие по същество обаче не може да постави под въпрос формалната правомерност на обжалваното съдебно решение от гледна точка на задължението за мотивиране. Възможно е Dole да не споделя становището на Общия съд по същността на спора. Това обаче само по себе си не означава, че обжалваното съдебно решение е опорочено поради непълнота на мотивите [56].

78. Все пак в оплакването на Dole, свързано с мотивирането, прозира и въпросът дали във формален аспект от Общия съд може да се изисква да *обоснове по-подробно* обжалваното решение, що се отнася до несъгласието на Dole с изчисляването на съвкупния пазарен дял на предприятията участници.

79. Задължението за надлежно мотивиране на първоинстанционните съдебни решения следва от член 36 във връзка с член 53, първа алинея от Статута на Съда. Съгласно постоянната съдебна практика мотивите на съдебното решение трябва да излагат по ясен и недвусмислен начин съображенията на Общия съд, така че да дадат възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетото решение, а на Съда — да упражни своя контрол [57].

80. Действително липсата на мотиви може да е налице и когато в решението си Общият съд е пропуснал да се произнесе по направено искане [58], по изложено основание [59] или пък по доводите на страна в производството [60].

81. Следва обаче да се отбележи, че в изложението си Общият съд не е длъжен да разгледа изчерпателно всички доводи, наведени от страните по спора, особено когато те не са били достатъчно ясни и точни [61]. Напротив, мотивите на Общия съд могат да бъдат и имплицитни, при условие че позволяват на заинтересованите лица да се запознаят с причините, поради които Общият съд не е уважил доводите им, а на Съда — да разполага с достатъчно данни, за да упражни своя контрол [62]. В крайна сметка определящо е дали в мотивите си Общият съд се е произнесъл по всички твърдени правонарушения и е разгледал надлежно *същината на доводите* на страните в производството [63].

82. В настоящия случай трудно може да се твърди, че несъгласието на Dole с числата, използвани от Комисията като основа при определяне на съвкупния пазарен дял на предприятията участници, е било *същината* на неговите доводи в първоинстанционното производство. По-скоро това несъгласие е споменато съвсем периферно в писмените становища на Dole пред Общия съд. Така например Dole е отделило на този проблем само една точка в

56 — Решения Wunenburger/Комисия (C-362/05 P, EU:C:2007:322, т. 80) и Gogos/Комисия (C-583/08 P, EU:C:2010:287, т. 35).

57 — Решение Съвет/De Nil и Impens (C-259/96 P, EU:C:1998:224, т. 32 и 33), France Télécom/Комисия (C-202/07 P, EU:C:2009:214, т. 29) и Mindo/Комисия (C-652/11 P, EU:C:2013:229, т. 29).

58 — Решение Evropaïki Dynamiki/Комисия (C-200/10 P, EU:C:2011:281, т. 33).

59 — Решения Vidrányi/Комисия (C-283/90 P, EU:C:1991:361, т. 29), Комисия/Greencore (C-123/03 P, EU:C:2004:783, т. 40 и 41) и Gogos/Комисия (C-583/08 P, EU:C:2010:287, т. 29).

60 — Решения Ferriere Nord/Комисия (C-219/95 P, EU:C:1997:375), Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 244) и France Télécom/Комисия (C-202/07 P, EU:C:2009:214, т. 41), отнасящи се съответно до доводи в подкрепа на намаляването на глобите.

61 — Решения Connolly/Комисия (C-274/99 P, EU:C:2001:127, т. 121) и FIAMM и др./Съвет и Комисия (C-120/06 P и C-121/06 P, EU:C:2008:476, т. 91).

62 — Решения Ziegler/Комисия (C-439/11 P, EU:C:2013:513, т. 82), Gascogne Sack Deutschland/Комисия (C-40/12 P, EU:C:2013:768, т. 35) и MasterCard и др./Комисия (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, т. 189).

63 — Решения Komninou и др./Комисия (C-167/06 P, EU:C:2007:633, т. 22) и Mindo/Комисия (C-652/11 P, EU:C:2013:229, т. 41).

жалбата си до Общия съд [64], а в писмената му реплика няма дори половин изречение [65]. По същество Dole просто е твърдяло, че определеният от Комисията пазарен дял бил „значително преувеличен“ и че едно независимо допитване до потребителите в Германия показало, че Chiquita, Dole и Del Monte/Weichert имат съвкупен пазарен дял от по-малко от 25 %.

83. Оплакването на Dole — заело междувременно централно положение в настоящото производство по обжалване — че Комисията не е трябвало да брои заедно жълтите и зелените банани, в първоинстанционното производство се явява единствено в една бележка под линия [66]. В писменото становище на Dole никъде не се споменава за двойно броене на бананите поради евентуалното включване на продажбите между вносителите.

84. Както Dole призна в отговор на изричен въпрос на Съда, тези два аспекта — от една страна, броенето заедно на зелените и жълтите банани и от друга, двойното броене на търгуваните между вносителите банани — също не са били обсъдени по-подробно в заседанието пред Общия съд.

85. При тези обстоятелства Общият съд не може да бъде упрекнат, че в обжалваното решение не се е спрял подробно на тези два аспекта. Следователно тук не може да се говори за каквото и да било неизпълнение на задължението за мотивиране.

Допълнителни съображения относно несъгласието по същество с изчисления размер на пазарния дял

86. Само за пълнота ще добавя, че доводите на Dole в рамките на тази първа част от третото основание не са подходяща основа и за оспорване по същество на съображенията на Общия съд относно съвкупния пазарен дял на предприятията участници.

87. Като се има предвид, че преценката на фактическите обстоятелства и доказателствата е изключително от правомощията на Общия съд, в производството по обжалване Съдът няма компетентност да замества преценката на Общия съд относно пазарните данни и конкурентната ситуация със собствената си преценка [67].

88. Действително в производството по обжалване Съдът е призван да провери направената от Общия съд правна квалификация на фактите и да установи евентуално изопачаване на факти и доказателства [68]. Dole обаче не е изложило пред Съда нито едното, нито другото оплакване във връзка с разглежданото в случая изчисляване на съвкупния пазарен дял на предприятията участници [69].

89. Отделно от това твърденията на Dole във връзка с предполагаемите неточности при изчисляването на съвкупния пазарен дял на предприятията участници са твърде общи и неопределени, за да могат да бъдат разумно преценени [70]. По-специално Dole не посочва никакви данни за обема на споменатите от него продажби на банани между вносители.

64 — Точка 118 от жалбата до първа инстанция.

65 — В точка 40 от писмената реплика пред първата инстанция за „преувеличените числа на Комисията“ се споменава само в скоби.

66 — Точка 86 от жалбата до първата инстанция; точка 44 от писмената реплика пред първата инстанция повтаря това оплакване.

67 — Решение British Airways/Комисия (C-95/04 P, EU:C:2007:166, т. 137)

68 — Решения Комисия/Brazzelli Lualdi и др. (C-136/92 P, EU:C:1994:211, т. 49), Комисия/Schneider Electric (C-440/07 P, EU:C:2009:459, т. 191), Съвет/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group (C-337/09 P, EU:C:2012:471, т. 55) и Ziegler/Комисия (C-439/11 P, EU:C:2013:513, т. 74).

69 — Dole *не е* обосновало изложеното от него в рамките на второто основание оплакване за изопачаване на факти с предполагаемо погрешно изчислени пазарни дялове.

70 — Решения Lindorfer/Съвет (C-227/04 P, EU:C:2007:490, т. 83), Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:522, т. 45) и MasterCard и др./Комисия (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, т. 151).

Разпространена практика ли е било това, или само незначително явление[71]? В крайна сметка, ако доводът на Dole по този въпрос не е подкрепен с данни[72], няма как да се прецени дали евентуалното отчитане на продажби между вносители изобщо може да е имало някакво особено отражение върху определените в спорното решение и впоследствие възприети и от Общия съд пазарни дялове.

90. Ето защо първата част от третото основание трябва да се отхвърли.

2. По описанието на обмена на информация между участниците в картела (втора, трета и четвърта част от третото основание)

91. В рамките на втората, третата и четвъртата част от третото основание Dole твърди, че Общият съд е допуснал редица грешки при прилагане на правото, като всички те са свързани с описанието на спорния обмен на информация между предприятията участници.

а) По изискванията към мотивирането на спорното решение (втора и трета част от третото основание)

92. На първо място Dole упреква Общия съд, че е приложил твърде занижени изисквания към мотивирането на спорното решение. Според Dole Общият съд е трябвало да изиска от Комисията по-точно описание на темите, по които предприятията участници са си разменяли информация с антиконкурентна цел (втора част от третото основание), както и да поиска от Комисията да посочи конкретно на кои ценообразуващи фактори се е отразило установеното нарушение с антиконкурентна цел (трета част от третото основание). Тези два аспекта до голяма степен се припокриват. Поради това те трябва да бъдат разгледани заедно.

93. Правните изисквания към мотивирането на решенията на Комисията в областта на антитръстовото право са уредени в член 253 ЕО (понастоящем член 296, втора алинея ДФЕС). Според постоянната съдебна практика мотивите трябва по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на Комисията, така че да дадат възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол[73].

94. Не се изисква обаче мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали мотивите на определен акт отговарят на изискванията на член 253 ЕО, следва да се преценява с оглед не само на текста, но и на контекста, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя[74].

71 — Според разясненията на Комисията в заседанието пред Съда, които Dole не е оспорило, продажбите на банани между вносителите не са били особено значими. Този извод се подкрепя и от констатациите на Комисията в точки 451—453 от спорното решение, които също не са оспорени — макар да са направени в друга връзка.

72 — В производството пред Общия съд е можело да се очаква да бъдат приведени конкретни данни поне за евентуалните продажби от Dole на други вносители или за покупки на Dole от други вносители. Dole със сигурност разполага с цялата меродавна информация за собствените си сделки с банани.

73 — Решения Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, т. 166), Elf Aquitaine/Комисия (C-521/09 P, EU:C:2011:620, т. 147) и Ziegler/Комисия (C-439/11 P, EU:C:2013:513, т. 115).

74 — Решения Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, т. 166), Elf Aquitaine/Комисия (C-521/09 P, EU:C:2011:620, т. 150) и Ziegler/Комисия (C-439/11 P, EU:C:2013:513, т. 116).

95. Общият съд е цитирал подробно части от съображенията към спорното решение и наред с другото е подчертал, че в настоящия случай обменът на информация между предприятията участници се е отнасял до складовите наличности, излишъците от внос в пристанищата, преценката за очакваното търсене на пазара и за развитието на пазара — например въз основа на „рекламни кампании“ — а наред с това и до вероятността от общо увеличение, спадане или задържане на пазарните цени [75].

96. По мое мнение това изброяване показва достатъчно ясно, че Dole не е могло да не бъде наясно с точния предмет на нарушението, в което е упрекнато. Това е така, още повече че посочените подробности относно обмена на информация между предприятията участници са установени включително въз основа на изявленията на самото дружество Dole в административното производство [76].

97. Също така Общият съд правилно е подчертал, че от член 253 ЕО не произтича общо задължение за Комисията да изложи „изчерпателен списък на факторите, които a priori трябва да се разглеждат като незаконни в съответния отрасъл“ [77]. Обратно на виждането, което Dole, изглежда, застъпва, всъщност не е задача на Комисията в решенията си по член 7 и по член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003 [78] да дава на участниците в картел някакви наставления за бъдещото им пазарно поведение. Напротив, задължение на самите предприятия участници, както и на всички други участници на пазара е изцяло на своя отговорност да следят за това с поведението си на пазара да не допускат нарушения на правилата на конкуренция на вътрешния пазар.

98. Следователно Общият съд съвсем правилно е отхвърлил оплакването на Dole за непълнота на мотивите на спорното решение [79].

б) По довода на Dole, че участвалите в обмена на информация служители не отговаряли лично за определянето на референтните цени (четвърта част от третото основание)

99. По-нататък Dole твърди [80], че Общият съд не е взел отношение по неговия довод, че съответните служители на Chiquita и Dole не са могли да обменят достоверна информация, тъй като не били служебно упълномощени в рамките на предприятието да определят референтните цени. С това оплакване Dole твърди, че е налице непълнота на мотивите на обжалваното съдебно решение [81].

100. Както правилно отбелязва Комисията, това оплакване обаче почива на неправилен прочит на обжалваното съдебно решение. Всъщност доводът на Dole е изрично разгледан в точки 577—582 от това решение. Възможно е Dole да не споделя становището на Общия съд по съществото на спора. Това обаче само по себе си не означава, че обжалваното съдебно решение е опорочено поради непълнота на мотивите [82].

75 — Точки 262 и 263 от обжалваното съдебно решение.

76 — Точка 264 във връзка с точки 262 и 263 от обжалваното съдебно решение.

77 — Точка 261 от обжалваното съдебно решение.

78 — Регламент (ЕО) № 1/2003 от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167).

79 — Точка 267 от обжалваното съдебно решение.

80 — Доколкото това оплакване играе роля и в рамките на петата част от третото основание, ще отговоря на него още в непосредствено следващото изложение.

81 — В този смисъл решения Komninou и др./Комисия (C-167/06 P, EU:C:2007:633, т. 22), Gogos/Комисия (C-583/08 P, EU:C:2010:287, т. 29) и Mindo/Комисия (C-652/11 P, EU:C:2013:229, т. 41).

82 — Решения Wunenburger/Комисия (C-362/05 P, EU:C:2007:322, т. 80) и Gogos/Комисия (C-583/08 P, EU:C:2010:287, т. 35).

101. Доводът на Dole е неправилен и по същество. Това е така, защото дори служителят на дадено предприятие да не определя лично референтните му цени, той все пак може да разполага с вътрешната фирмена информация, на чиято база те се определят, да я обмени с лицата от други предприятия, с които има контакт, и с това да допринесе за намаляване степента на несигурност относно функционирането на разглеждания пазар, каквато нормално би съществувала при условията на конкуренция. Общият принцип е, че в нарушения на конкуренцията извън сферата на предприятието може да участва и служител, който не е служебно упълномощен да взема решения във връзка с търговската политика и с цените [83].

102. Следователно като цяло втората, третата и четвъртата част от третото основание не могат да бъдат уважени.

3. По понятието за антиконкурентна цел (пета част от третото основание)

103. Накрая, с петата и последна част от третото основание Dole твърди, че Общият съд е направил неправилна правна квалификация на фактите и е нарушил правилата за разпределяне на доказателствената тежест, доколкото е приел, че разговорите между служителите на предприятията участници представляват практика с антиконкурентна цел. Dole е на мнение, че в настоящия случай обменът на информация не може да премахне несигурността по отношение на планираното от съответните предприятия поведение във връзка с ценовата им политика.

104. На пръв поглед би могло да се заключи, че с този довод Dole иска да подтикне по недопустим начин Съда като инстанция, пред която е образувано производството по обжалване, да замести със собствената си преценка направената от Общия съд преценка на фактите и доказателствата. Всъщност обаче в настоящия случай Съдът е призван да провери дали при преценката на фактите и доказателствата Общият съд е приложил правилните критерии и принципи. Касае се за правен въпрос, който подлежи на проверка от страна на Съда като инстанция, пред която е образувано производството по обжалване [84], и който е от особен интерес с оглед на неотдавна постановеното решение CB/Комисия [85].

105. Предварително ще отбележа, че Общият съд е разгледал изключително подробно пазарната ситуация и наведените в тази връзка доводи и много убедително е изяснил защо обменът на информация между предприятията участници по самото си естество трябва да се смята за увреждащ доброто функциониране на нормалната конкуренция. В това отношение настоящият случай е коренно различен от цитираното дело CB/Комисия.

а) Релевантните правни критерии

106. В приложното поле на член 81 ЕО (понастоящем член 101 ДФЕС) антиконкурентният характер на поведението на предприятия може да произтича не само от резултата му, но и от неговата цел. Същото важи за споразуменията, решенията и съгласуваните практики [86].

83 — В този смисъл решения Musique diffusion française и др./Комисия (100/80—103/80, EU:C:1983:158, т. 97) и Slovenská sporiteľňa (C-68/12, EU:C:2013:71, т. 25), както и заключението ми по дело Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:248, т. 128—131).

84 — Решения Aalborg Portland и др./Комисия (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, EU:C:2004:6, т. 125), Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, т. 117) и Комисия/Stichting Administratiekantoor Portielje (C-440/11 P, EU:C:2013:514, т. 59).

85 — C-67/13 P, EU:C:2014:2204.

86 — Решение T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 24).

107. Не е задължително всеки обмен на информация между конкуренти да има за цел предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар по смисъла на член 81, параграф 1 ЕО[87].

108. За да се прецени дали такъв обмен на информация по самото си естество има достатъчна степен на вредност, за да се счита за ограничаване на конкуренцията „по своята цел“ по смисъла на член 81, параграф 1 ЕО, следва да се разгледат предметът му, преследваните с него цели, както и икономическият и правният контекст, в който този обмен се вписва[88]. При преценката на този контекст следва също да се вземат предвид естеството на засегнатите стоки или услуги, реалните условия на функционирането на съответния пазар или съответните пазари, както и структурата на този пазар или на тези пазари[89]. Освен това при преценката може да се вземе предвид и намерението на страните, въпреки че то не е необходим елемент[90].

109. Щом като в светлината на горепосочените критерии следва, че обменът на информация между конкуренти по самото си естество може да се счита за увреждащ доброто функциониране на нормалната конкуренция — т.е., с други думи, за сам по себе си засягащ в достатъчна степен конкуренцията — то не е необходимо да се разглеждат и вземат предвид конкретните последици от него за конкуренцията[91]. В такъв случай е нужно само обменът на информация да е в състояние конкретно да предотврати, ограничи или наруши конкуренцията в рамките на вътрешния пазар[92].

110. В допълнение, съгласно практиката на Съда е налице оборима презумпция, че предприятията, които участват в съгласуването и които продължават да развиват дейност на пазара, вземат предвид обменените с техните конкуренти сведения при определянето на поведението си на този пазар; в тежест на съответните предприятия е да докажат противното[93].

б) Прилагане на релевантните правни критерии в конкретния случай

111. Обратно на мнението на Dole, не откривам никакви индиции, че в настоящия случай Общият съд е пренебрегнал горепосочените правни критерии или че ги е приложил неправилно[94].

– По естеството на обмена на информация и неговия предмет

112. Според един от основните доводи на Dole, който жалбоподателите многократно изтъкват не само тук, но и в друг контекст, предприятията участници изобщо не са разменяли информация за реалните цени, а само за тенденциите в развитието на референтните цени.

87 — Вж. по този въпрос заключението ми по дело T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:110, т. 37).

88 — Решение T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 27); в същия смисъл решения Allianz Hungária Biztosító и др. (C-32/11, EU:C:2013:160, т. 37) и CB/Комисия (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, т. 53).

89 — Решения Allianz Hungária Biztosító и др. (C-32/11, EU:C:2013:160, т. 36) и CB/Комисия (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, т. 53).

90 — Решения T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 27), Allianz Hungária Biztosító и др. (C-32/11, EU:C:2013:160, т. 37) и CB/Комисия (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, т. 54).

91 — Решение T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 29 и 30); в същия смисъл решения Football Association Premier League и др. (C-403/08 и C-429/08, EU:C:2011:631, т. 135), Allianz Hungária Biztosító и др. (C-32/11, EU:C:2013:160, т. 34) и CB/Комисия (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, т. 49—52 и т. 57 в края).

92 — Решение T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 31 и 43); в същия смисъл решение Allianz Hungária Biztosító и др. (C-32/11, EU:C:2013:160, т. 38).

93 — Решения Комисия/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, т. 121 и 126), Hüls/Комисия (C-199/92 P, EU:C:1999:358, т. 162 и 167) и T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 51), както и заключението ми по дело T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:110, т. 75).

94 — По-нататък разглеждам не само доводите на Dole, изложени в рамките на тази пета част от третото основание, но и други доводи по тази тема, изтъкнати от Dole между другото в рамките на други основания.

113. В това отношение следва да се отбележи, че обменът на информация има антиконкурентна цел не само когато непосредствено засяга цените, прилагани на пазара от предприятията участници. Както Съдът вече е постановил, член 81 ЕО (член 101 ДФЕС) защитава структурата на пазара, а по този начин и самата конкуренция [95]. Съответно, за да се констатира, че дадена съгласувана практика има антиконкурентна цел, не се изисква да съществува пряка връзка между тази практика и потребителските цени [96]. Също така не е необходимо да има пряка връзка между обменената информация и цените на едро. За да се приеме, че е налице антиконкурентна цел, всъщност е достатъчно между конкурентите да е обменена информация за факторите, които са от значение за съответната им ценова политика или — в по-общ план — за поведението им на пазара [97].

114. Настоящият случай е точно такъв.

115. Според изключително подробните констатации на Общия съд, срещу които Dole не излага никакъв упрек за изопачаване, в настоящия случай между предприятията участници е имало двустранни контакти, предхождащи определянето на цените, на които са били обсъждани съответните им референтни цени и определени ценови тенденции [98].

116. Пак според констатациите на Общия съд, които впрочем до голяма степен изхождат от изявленията на самото дружество Dole, референтните цени са имали значение за съответния пазар [99]. По-специално в настоящия случай посочените референтни цени на вносителите на банани са служели поне като сигнали, тенденции и/или индикации към пазара относно желаното развитие на цените на бананите; също така при някои сделки цените са били пряко свързани с референтните цени чрез предварително установени с договор ценови формули [100].

117. Ще добавя, че от търговска гледна точка не би имало особен смисъл въобще да се определят референтни цени и да се разговаря с конкуренти за бъдещото им развитие, ако собствените референтни цени и получената информация за референтните цени на конкурентите няма да се отразят нито на бъдещото поведение на съответните предприятия на пазара, нито на действително прилаганите от тях цени.

118. Ето защо Общият съд правилно е заключил — след много подробно обсъждане на конкретната пазарна ситуация и на наведените от Dole доводи — че практикуваният от предприятията участници обмен на информация има антиконкурентна цел [101].

95 — Решения T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 38) и GlaxoSmithKline Services/Комисия (C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P и C-519/06 P, EU:C:2009:610, т. 63).

96 — Решение T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 36—39).

97 — В този смисъл решения Suiker Unie и др./Комисия (40/73—48/73, 50/73, 54/73 до 56/73, 111/73, 113/73 и 114/73, EU:C:1975:174, т. 173), Deere/Комисия (C-7/95 P, EU:C:1998:256, т. 86) и T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 32).

98 — Вж. по-специално точки 15—17, 74, 187, 256, 375 и 583 от обжалваното съдебно решение, както и съображения 51—57 от спорното решение.

99 — Точки 434—576 от обжалваното съдебно решение; вж. по-специално точки 442—470 от това решение, в които се разглеждат доводите на Dole.

100 — Точки 19, 574 и 638 от обжалваното съдебно решение, както и съображение 115 от спорното решение.

101 — Вж. по-специално точки 553, 585 и 654 от обжалваното съдебно решение.

119. Всъщност такъв обмен на информация между конкуренти относно релевантни за цените фактори драстично противоречи на изискването за самостоятелност, което характеризира пазарното поведение на предприятията в система на реална конкуренция [102]. Следователно подобен обмен сам по себе си — без да са необходими по-нататъшни разяснения — засяга в достатъчна степен конкуренцията и по самото си естество може да се счита за увреждащ доброто функциониране на нормалната конкуренция [103].

120. В този аспект настоящият случай съществено се различава от дело Asnef-Equifax [104], на което се позовава Dole и което се отнася до испанската система за обмен на кредитна информация. Обменът на информация за платежоспособността на кредитополучателите, както в случая с Asnef-Equifax, служи преди всичко за подобряване на функционирането на пазара и за създаване на равни условия на конкуренция за всички кредитодатели, без някой от участниците на пазара да разкрива по какъвто и да било начин на свой конкурент информация за условията, които възнамерява да предложи на клиентите си. Точно обратен е резултатът от обмен на информация като разглеждания по настоящия случай, който по същество е свързан с факторите, определящи прогнозните референтни цени и ценовите тенденции: при този обмен предприятията участници разкриват на конкурентите си — поне отчасти — планираното си поведение на пазара, както и чувствителни данни във връзка с идеите им за бъдещите цени. Това съвсем очевидно е в състояние да премахне несигурността по отношение на планираното от съответните предприятия поведение и създава условия на конкуренция, които не отговарят на нормалните условия на този пазар.

121. Dole също така се опитва да обори извода на Общия съд за наличието на антиконкурентна цел с несериозното твърдение, че предприятията участници са си говорили най-вече по банални теми — „клюки за общите пазарни условия“ и „за времето“.

122. И този довод обаче е напълно несъстоятелен от правна гледна точка. В това отношение е без значение дали обменът на информация относно релевантни за цените фактори е бил основната цел на установените контакти между предприятията участници, или се е състоял в рамките (или под прикритието) на контакти, които сами по себе си нямат неправомерна цел [105].

123. Ето защо критиката на Dole във връзка с естеството и предмета на обмена на информация следва да бъде изцяло отхвърлена.

– Относно честотата и редовността на обмена на информация

124. Друго оплакване на Dole, което също се открива на различни места в доводите му, изложени в производството по обжалване, се отнася до честотата и редовността на обмена на информация между предприятията участници. Dole твърди, че в това отношение в спорното решение и в обжалваното съдебно решение липсвала яснота.

125. За разлика от това, което, изглежда, смята Dole, за установяването на обмен на информация с антиконкурентна цел не е необходимо да е доказано, че предприятията участници са обменяли информация често или редовно. Според съдебната практика дори един-единствен случай на обмен на информация може да бъде достатъчно основание за установяването на нарушение и

102 — Относно изискването за самостоятелност вж. наред с останалото решения Suiker Unie и др./Комисия (40/73—48/73, 50/73, 54/73—56/73, 111/73, 113/73 и 114/73, EU:C:1975:174, т. 173), Deere/Комисия (C-7/95 P, EU:C:1998:256, т. 86 и 87) и T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 32 и 33).

103 — Вж. за тези критерии пак наскоро постановеното решение CB/Комисия (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, и по-специално т. 50 и 57).

104 — Решение Asnef-Equifax и Administración del Estado (C-238/05, EU:C:2006:734).

105 — Вж. заключението ми по дело T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:110, т. 51); в същия смисъл решения IAZ International Belgium и др./Комисия (96/82—102/82, 104/82, 105/82, 108/82 и 110/82, EU:C:1983:310, т. 25), General Motors/Комисия (C-551/03 P, EU:C:2006:229, т. 64) и Beef Industry Development Society и Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643, т. 21).

налагането на глоба, ако съответните предприятия са продължили да осъществяват дейност на пазара и след този обмен [106]. Във всеки случай честотата и редовността на обмена на информация с антиконкурентна цел евентуално могат да са от значение само за размера на глобата.

126. Ето защо оплакването на Dole за непълнота в констатациите на Комисията и на Общия съд, що се отнася до честотата и редовността на обмена на информация между предприятията участници, е несъстоятелно.

– Относно структурата на пазара

127. Накрая, Dole подчертава на различни места в производството по обжалване, че използваните от Комисията и Общия съд стойности на пазарния дял на предприятията участници са „преувеличени“ или „завишени“ [107]. Имам впечатлението, че с това си твърдение Dole в крайна сметка иска да постави под въпрос констатацията на Общия съд, че макар „да не може да се определи като олигополистичен“, пазарът на банани в Северна Европа все пак не може да се характеризира и като „пазар, на който предлагането е разпокъсано“ [108].

128. Възможно е в основата на доводите на Dole да е постановката, че обменът на информация между конкуренти може да има антиконкурентна цел само в силно концентриран олигополистичен пазар [109]. Подобна постановка обаче би била неправилна. Действително на такъв пазар е особено вероятно да се установи антиконкурентна цел [110]. Според съдебната практика обаче системата за обмен на информация може да наруши правилата на конкуренция включително когато релевантният пазар *не* е силно концентриран и олигополистичен [111]. Единственият общ принцип по отношение на структурата на пазара е, че предлагането не бива да е разпокъсано [112].

129. След като в настоящия случай според неопроверганите от Dole [113] констатации на Общия съд няма никакви данни за разпокъсано предлагане на пазара на банани в Северна Европа, доводите на жалбоподателите по отношение на структурата на пазара са несъстоятелни.

– Обобщение

130. От изложеното дотук следва, че доводите на Dole не са в състояние да опровергаят правната квалификация, направена от Общия съд на процесния обмен на информация, като съгласувана практика с антиконкурентна цел, забранена с член 81 ЕО.

4. Междинно заключение

131. След като нито едно от изложените от Dole отделни оплаквания не може да бъде уважено, третото основание трябва да бъде изцяло отхвърлено.

106 — Решение T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:343, т. 58 и 59); вж. и решения Комисия/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, т. 121) и Hüls/Комисия (C-199/92 P, EU:C:1999:358, т. 162); вж. също заключението ми по дело T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:110, т. 97—107).

107 — Вж. по този въпрос първата част от това трето основание (вж. по-горе точки 72—90 от настоящото заключение).

108 — Точка 353 от обжалваното съдебно решение.

109 — Така според формулировката в решение Deere/Комисия (C-7/95 P, EU:C:1998:256, т. 88).

110 — Вж. заключението ми по дело T-Mobile Netherlands и др. (C-8/08, EU:C:2009:110, т. 53).

111 — Решение Thyssen Stahl/Комисия (C-194/99 P, EU:C:2003:527, т. 86).

112 — Решения Thyssen Stahl/Комисия (C-194/99 P, EU:C:2003:527, т. 86) и Asnef-Equifax и Administración del Estado (C-238/05, EU:C:2006:734, т. 58).

113 — Вж. по този въпрос пак съображенията ми по първата част от това трето основание в точки 72—90 от настоящото заключение.

Г – *Четвърто основание: изчисляване на размера на глобата*

132. Най-сетне, четвъртото основание е посветено на изчисляването на размера на наложената глоба. Тук Dole излага общо две оплаквания срещу обжалваното съдебно решение, на които са посветени двете части на това основание.

1. Първа част от четвъртото основание: отчитане на продажбите на дъщерни дружества на Dole, които не участват в картела

133. В рамките на това четвърто основание Dole твърди първо, че Общият съд е допуснал грешка, като изчислил глобата въз основа на продажби на „предприятия“, за които не било установено, че са извършили нарушение, а именно дъщерните дружества на Dole VBH, Saba, Kempowski и Dole France, които не били адресати на изложението на възраженията. Това оплакване е насочено срещу точки 619—623 от обжалваното съдебно решение.

134. Струва ми се, че посоченото оплакване почива на дълбоко неразбиране на постоянната съдебна практика относно отговорността на дружеството майка за картелни нарушения, извършени от изцяло притежавани от него дъщерни дружества, както и на всички други дъщерни дружества, върху които то упражнява решаващо влияние.

135. Тази съдебна практика се основава на принадлежността на дружеството майка и на дъщерните му дружества към едно и също предприятие.

136. Ако за целите на *установяването* на нарушение дружеството майка и едно или няколко от дъщерните му предприятия, които се намират под неговото решаващо влияние, се разглеждат като части от едно-единствено предприятие, то същото трябва да важи и при *санкционирането* на това нарушение с глоба. Всъщност понятието „предприятие“ по смисъла на член 7 от Регламент № 1/2003 и това по смисъла на член 23 от Регламент № 1/2003 са идентични, като и двете произтичат от член 81 ЕО (член 101 ДФЕС).

137. Единствено отчитането на продажбите на дружеството майка и на всички намиращи се под неговото решаващо влияние дъщерни дружества позволява при изчисляването на размера на глобата да бъде надлежно взета предвид финансовата мощ на цялата група от предприятия, която участва в съответния картел [114].

138. Възражението на Dole, че само едно от дъщерните му дружества, а именно Dole Fresh Fruit Europe, е участвало пряко в антиконкурентни действия, е ирелевантно в контекста както на санкционирането, така и на установяването на нарушението. Това е така, защото дружеството майка и намиращите се под неговото решаващо влияние дъщерни дружества образуват заедно едно-единствено предприятие по смисъла на правото в областта на конкуренцията и са отговорни за него. Ако това предприятие наруши умишлено или поради небрежност правилата на конкуренцията, възниква солидарна и лична отговорност на всички правни субекти в неговата структура [115].

139. Нищо по-различно не следва от постановеното по дело Tomkins, на което Dole се е позовало. Действително в решение Комисия/Tomkins се подчертава акцесорният характер на отговорността на дружеството майка за картелно нарушение, извършено от дъщерно дружество в негова 100-процентова или почти 100-процентова собственост [116]. Тази акцесорност обаче

114 — Вж. по този въпрос заключението ми по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия (C-628/10 P и C-14/11 P, EU:C:2012:11, т. 1).

115 — Вж. по този въпрос заключението ми по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия (C-628/10 P и C-14/11 P, EU:C:2012:11, т. 173) и заключението ми по дело Akzo Nobel и др./Комисия (C-97/08 P, EU:C:2009:262, т. 97).

116 — Решение Комисия/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29, т. 39).

изобщо не поставя под въпрос постановката, че като база за изчисляване на глобата се вземат продажбите на цялата група. Напротив, посочената акцесорност просто води до възможността корекциите в размера на наложената на едно дъщерно дружество глоба да се ползват и от солидарно отговорното дружество майка, ако и двете дружества са подали до Общия съд паралелни жалби за отмяна на решението за налагане на глоба.

140. Следователно Общият съд правилно е отхвърлил искането на Dole при изчисляване на глобата да не се отчитат продажбите на дъщерните предприятия, които не са участвали пряко в нарушението [117].

141. При тези обстоятелства не е необходимо да се изследва по-задълбочено дали е бил издържан и допълнителният елемент в мотивите, на който Общият съд също се е позовал в настоящия контекст. Той гласи, че доводите на Dole, че някои негови дъщерни дружества са самостоятелни и продажбите им не следва да се вземат предвид, касаели разграничението между зелени и жълти банани [118]. Признавам, че този въведен от Общия съд допълнителен елемент в мотивите е по-скоро изненадващ. Предвид гореизложените съображения относно понятието за едно-единствено предприятие обаче в правен аспект обжалваното съдебно решение е правилно [119].

142. Ето защо първата част от четвъртото основание не следва да бъде уважена.

2. Втора част от четвъртото основание: отчитане на едни и същи продажби два пъти

143. Второто оплакване на Dole в рамките на четвъртото основание е, че Общият съд допуснал грешка, като за целите на изчисляването на глобата отчел два пъти продажбите на едни и същи продукти. С това твърдение жалбоподателите оспорват точка 630 от обжалваното съдебно решение.

144. Конкретно, за целите на изчисляване на глобата Комисията — с одобрението на Общия съд — отчела два пъти продажбите на количествата банани, които Dole най-напред продало на трети лица, неучастващи в картела, а след това купило обратно от тях. Като единствен пример Dole посочва продажбата на някои от количествата си банани на дружество Cobana и последващата препродажба на същите банани от Cobana на Kempowski, дъщерно дружество на Dole.

145. В това отношение следва да се отбележи, че производството по обжалване се ограничава до правни въпроси [120]. От изложението на Dole относно тази втора част от четвъртото основание не е видно в каква грешка при прилагане на правото е упрекван Общият съд. Изложението на Dole по този пункт е твърде общо и твърде неясно, за да бъде логично анализирано [121]. Затова предлагам то да бъде отхвърлено като недопустимо.

117 — Точки 619 и 620 от обжалваното съдебно решение.

118 — Точка 621 от обжалваното съдебно решение.

119 — Вж. по този въпрос точки 134—140 от настоящото заключение.

120 — Решения Vidrányi/Комисия (C-283/90 P, EU:C:1991:361, т. 11—13), Aalborg Portland и др./Комисия (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, EU:C:2004:6, т. 47 и 48), както и Telefónica и Telefónica de España/Комисия (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 84).

121 — Решения Lindorfer/Съвет (C-227/04 P, EU:C:2007:490, т. 83), Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:522, т. 45) и MasterCard и др./Комисия (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, т. 151).

146. Субсидиарно ще добавя, че Общият съд има правомощие за пълен съдебен контрол, що се отнася до всички въпроси във връзка с размера на глобата (член 261 ДФЕС във връзка с член 31 от Регламент № 1/2003). Упражняването на това правомощие от Общия съд подлежи на проверка от Съда само за явни грешки [122]. Наличието на такива грешки следва да се приеме, когато, първо, Общият съд е нарушил пределите на правомощията си по член 261 ДФЕС [123], второ, не е отчел в достатъчна степен всички релевантни аспекти [124] и трето, е приложил неправилни от правна гледна точка критерии [125], не на последно място с оглед на принципите на равно третиране [126] и на пропорционалност [127].

147. След като стойността на продуктите, които са свързани пряко или непряко с нарушението на член 81 ЕО (член 101 ДФЕС), служи като индикатор при преценката на тежестта на нарушението [128], е напълно оправдано при изчисляването на глобата да се отчетат всички продажби на тези продукти, реализирани от участника в картела. Когато участник в картела е извършил многократно търговски сделки с една и съща стока, например като я продава първо на трето лице, а след това я закупува обратно от него или дори от четвърто лице, двойната продажба може да се счита за индикатор за икономическото значение на тази стока за него.

148. При това положение Общият съд не е допуснал явна грешка, като при проверката на начина, по който е била изчислена глобата, не е възразил срещу двойното отчитане на продажбите на количествата банани, които дружество Dole първо е продавало, а след това е закупувало обратно.

149. Ето защо четвъртото основание следва да бъде изцяло отхвърлено.

Д – *Обобщение*

150. След като нито едно от изложените от Dole основания не следва да се уважи, жалбата трябва да бъде изцяло отхвърлена.

V – **Съдебни разноски**

151. Съгласно член 184, параграф 2 от процедурния си правилник при отхвърляне на жалбата Съдът се произнася по съдебните разноски.

122 — Решение Aalborg Portland и др./Комисия (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, EU:C:2004:6, т. 365).

123 — Вж. по този въпрос заключението ми по дело Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Комисия (C-105/04 P, EU:C:2005:751, т. 137) и заключението ми по дело Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:248, т. 190); в същия смисъл решения Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:522, т. 155 и 156) и Kone и др./Комисия (C-510/11 P, EU:C:2013:696, т. 40 и 42).

124 — Решения Baustahlgewebe/Комисия (C-185/95 P, EU:C:1998:608, т. 128), Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 244 и 303) и Papierfabrik August Koehler и др./Комисия (C-322/07 P, C-327/07 P и C-338/07 P, EU:C:2009:500, т. 125).

125 — Решения Baustahlgewebe/Комисия (C-185/95 P, EU:C:1998:608, т. 128), Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 244 и 303) и Papierfabrik August Koehler и др./Комисия (C-322/07 P, C-327/07 P и C-338/07 P, EU:C:2009:500, т. 125).

126 — Решения Weig/Комисия (C-280/98 P, EU:C:2000:627, т. 63 и 68) и Sarrió/Комисия (C-291/98 P, EU:C:2000:631, т. 97 и 99).

127 — Решения E.ON Energie/Комисия (C-89/11 P, EU:C:2012:738, т. 126) и Schindler Holding и др./Комисия (C-501/11 P, EU:C:2013:522, т. 165).

128 — Решение Team Relocations и др./Комисия (C-444/11 P, EU:C:2013:464, т. 76 и 88).

152. Съгласно член 138, параграфи 1 и 2 във връзка с член 184, параграф 1 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане; когато има няколко загубили делото страни, Съдът взема решение по разпределянето на съдебните разноски. След като Комисията е направила искане в този смисъл и жалбоподателите са загубили делото, те следва да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски. Жалбоподателите следва да понесат тези разноски солидарно, защото са подали жалбата съвместно [129].

VI – **Заключение**

153. Въз основа на гореизложените съображения предлагам на Съда да се произнесе, както следва:

„1) Отхвърля жалбата.

2) Dole Food Company, Inc. и Dole Fresh Fruit Europe OHG понасят солидарно съдебните разноски“.

129 — Решение Akzo Nobel Chemicals и Akcros Chemicals/Комисия (C-550/07 P, EU:C:2010:512, т. 123); в същия смисъл решение D и Швеция/Съвет (C-122/99 P и C-125/99 P, EU:C:2001:304, т. 65); в последния случай D и Кралство Швеция дори са подали две отделни жалби и въпреки това са осъдени да заплатят солидарно съдебните разноски.